

ਸਤਿਸੰਗ

ਆਸਾ ਬਾਣਾ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀਉ ਕੀ
ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ (ਅੰਗ 486)

॥ ਆਸਾ ॥ ਤੁਮ ਚੰਦਨ ਹਮ ਇਰੰਡ ਬਾਪੁਰੇ
ਸੰਗਿ ਤੁਮਾਰੇ ਬਾਸਾ ॥

ਹਰ ਦਫਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਯਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਇਹੋ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਗੁਰੂ, ਪੀਰ, ਪੈਗੰਬਰ, ਔਲੀਏ, ਸਾਧੂ ਬਣ ਕੇ ਯਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਬਲਕਿ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੂਕਰ-ਮਰਾਸੀ ਬਣ ਕੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਯਸ਼ ਕਰੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਵਕਤ ਇਹੋ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀਦੀ ਹੈ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਇਸ ਤਨ ਅੰਦਰ ਸੁਆਸ ਹਨ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਯਸ਼ ਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ। ਦੂਸਰੀ ਬੇਨਤੀ, ਹਰ ਦਫਾ, ਆਈ ਸੰਗਤ ਅੱਗੇ ਕਰੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰਨ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਮਹਾਂਵਾਕ (ਗੁਰਬਾਣੀ) ਹੀ ਗੁਰੂ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਥਾਇ ਹਜ਼ੂਰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਹਜ਼ੂਰ ਚੌਥੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ, ਸੋਢੀ ਸੁਲਤਾਨ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਨਿਰਨਾ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚਿ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੇ ॥
ਗੁਰੁ ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨੁ ਮਾਨੈ ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੁ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥
(ਅੰਗ 982)

ਜੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿ ਕਰ ਕੇ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਉਸਦਾ ਮਿਲਾਪ ਪਰਤੱਖ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਕਰਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਭੇਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਪਾਠ, ਅਖੰਡਪਾਠ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਪਾਠ/ਅਖੰਡਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪ੍ਰੰਤ ਜੋ ਗੁਰਵਾਕ (ਹੁਕਮਨਾਮਾ) ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ ਮਹਾਂਵਾਕ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਨਿਰਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਉਪਮਾ

ਗੁਰ ਵਾਕੁ ਨਿਰਮਲੁ ਸਦਾ ਚਾਨਣੁ
ਨਿਤ ਸਾਚੁ ਤੀਰਥੁ ਮਜਨਾ ॥ (ਅੰਗ 687)

ਕਿ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਵਾਸਤੇ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੰਜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਹਿਣੀ ਉਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਅਟਲ, ਤਖਤ ਚਵਰ ਦੇ ਮਾਲਿਕ, ਨਾਮ ਦੇ ਜਹਾਜ, ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ 415ਵਾਂ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ ਹੈ। ਇਥੇ ਆਈ ਹੋਈ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ, ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਵਧਾਈਆਂ ਹੋਣ।

ਇਸੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐੱਸ.ਜੀ.ਐੱਲ. ਜਨ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਗੜ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਅਤੇ ਫਾਉਂਡਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾਸ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਰਸੋ ਤੋਂ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਇਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖਵਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅੱਜ ਭੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਰਵਣ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਵਸਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ।

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ। ਪੂਰਨ ਸੰਤ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਤਿਆਗ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਆਪ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਕਬੀਰ ਚੰਦਨ ਕਾ ਬਿਰਵਾ ਭਲਾ ਬੇੜਿਓ ਢਾਕ ਪਲਾਸ॥

ਓਇ ਭੀ ਚੰਦਨੁ ਹੋਇ ਰਹੇ ਬਸੇ ਜੁ ਚੰਦਨ ਪਾਸਿ॥ ੧੧॥

ਪਰ

ਕਬੀਰ ਬਾਂਸੁ ਬਡਾਈ ਬੂਡਿਆ ਇਉ ਮਤ ਡੂਬਹੁ ਕੋਇ॥

ਚੰਦਨ ਕੈ ਨਿਕਟੇ ਬਸੈ ਬਾਂਸੁ ਸੁੰਗੀਧੁ ਨ ਹੋਇ॥ ੧੨॥

(ਅੰਗ 1365)

ਸਿਰਫ਼ ਬਾਂਸ ਵਿਚੋਂ ਚੰਦਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਬਾਕੀ ਚੰਦਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਦਰਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੰਦਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਤੁਸੀਂ ਚੰਦਨ ਦੇ ਦਰਖਤ ਸਮਾਨ ਹੋ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਰਿੰਡ ਦੇ ਬੂਟੇ ਸਮਾਨ ਹਾਂ। ਅਰਿੰਡ ਐਸਾ ਦਰਖਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਰਖਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉੱਥੇ ਅਰਿੰਡ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਅਰਿੰਡ ਦੇ ਦਰਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਰਿੰਡ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਤੇਲ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸੀ ਸਾਬਣ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬੀਜਾਂ ਚੋਂ ਗੰਦੀ ਸਮੈਲ (ਬਦਬੂ) ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਤੁਸੀਂ ਚੰਦਨ ਸਮਾਨ ਹੋ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਰਿੰਡ ਸਮਾਨ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਖਿਆਲ, ਸਾਡੀ ਸੋਚ, ਰਹਿਣੀ ਸਹਿਣੀ ਆਦਿ ਸਭ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੈ। ਪਰ ਹਜ਼ੂਰ! ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਮਾਲਿਕ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚੰਦਨ ਦੇ ਦਰਖਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਚੰਦਨ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਰਿੰਡ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਕਰਤੂਤ, ਕਰਮ, ਸੋਚ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਸੀਂ ਕਰਮਹੀਣ, ਮਤਹੀਣ, ਬੁੱਧਹੀਣ ਹਾਂ। ਫੇਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।

ਨੀਚ ਰੂਖ ਤੇ ਉਚ ਭਏ ਹੈ

ਗੰਧ ਸੁਗੰਧ ਨਿਵਾਸਾ॥ ੧॥

ਹਜ਼ੂਰ! ਸਾਨੂੰ ਅਰਿੰਡ ਦੇ ਬੂਟੇ ਸਮਾਨ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜਾ,

ਨੀਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਰਿੰਡ ਚੰਦਨ ਦੇ ਪਾਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਗ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਓਨੀ ਦੇਰ ਸਾਡੀ ਦੁਰਗੰਧ ਖਤਮ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਸੁਗੰਧ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਸਾਡਾ ਮਨ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਗਰ ਆਹਿਸਤਾ-ਆਹਿਸਤਾ ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਾਂਗੇ ਫੇਰ ਅਵੱਸ਼ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਵੀ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਮਾੜੇ ਦਰਖਤ ਸੀ ਪਰ ਚੰਦਨ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਸਦਕਾ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ

ਕਬੀਰ ਚੰਦਨ ਕਾ ਬਿਰਵਾ ਭਲਾ ਬੇੜਿਓ ਢਾਕ ਪਲਾਸ॥

ਓਇ ਭੀ ਚੰਦਨੁ ਹੋਇ ਰਹੇ ਬਸੇ ਜੁ ਚੰਦਨ ਪਾਸਿ॥ ੧੧॥

(ਅੰਗ 1365)

ਚੰਦਨ ਦੀ ਹਵਾ ਜਿੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਪਾਸੇ ਦੀ ਬਨਸਪਤੀ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਚੰਦਨ ਵਰਗੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਮਾਧਉ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਰਨਿ ਤੁਮ੍ਹਾਰੀ॥

ਮਾਧੋ! ਅਸੀਂ ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਾਂ।

ਹੇ ਦਾਤਾ, ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਬਾਲਕ ਹਾਂ

ਸ਼ਰਨ ਤੇਰੀ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹਾਂ।

ਕੁਝ ਹੀਰੇ ਲਾਲ ਤਾਂ ਆਂਦੇ ਨਹੀਂ

ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਲਿਆਇਆ ਹਾਂ।

ਬਾਲ ਬੁੱਧ ਦਾ ਦਾਨ ਦੇਹ

ਦਿਨ ਰਾਤ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾਂ ਮੈਂ।

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਐ ਮਾਧੋ! ਐ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਅਸੀਂ ਇੱਦਾਂ ਦੇ ਹੋ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ, ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ

ਸੁਤ ਦਾਰਾ ਧਨ ਲਕਸ਼ਮੀ ਪਾਪੀ ਕੇ ਭੀ ਹੋਇ।

ਸੰਤ ਸਮਾਗਮ ਹਰੀ ਕਥਾ ਤੁਲਸੀ ਦੁਰਲਭ ਦੋਇ।

ਤਥਾ

ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਸਤਸੰਗੁ ਨ ਲਭੈ

ਬਿਨੁ ਸੰਗਤਿ ਮੈਲੁ ਭਰੀਜੈ ਜੀਉ॥ ੩॥ (ਅੰਗ 95)

ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣਨ ਆਇਆ ਕਰੀਏ। ਅਗਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਾ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਆਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੀਏ। ਮੱਖੀ ਸ਼ਹਿਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਹਿਦ ਉੱਪਰ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਸ਼ਹਿਦ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸਤਿਸੰਗ ਪਿਆਰਾ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣੀਏ।

ਜਾਤੀ ਓਛਾ ਪਾਤੀ ਓਛਾ ਓਛਾ ਜਨਮੁ ਹਮਾਰਾ ॥

ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਸਾਡੀ ਚੰਮਿਆਰ ਜਾਤ ਨੀਵੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਪੱਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਕੇ ਗਲਤ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ

*ਰਵਿਦਾਸੁ ਢੁਵੰਤਾ ਢੋਰ ਨੀਤਿ
ਤਿਨ੍ਹਿ ਤਿਆਗੀ ਮਾਇਆ ॥
ਪਰਗਟ ਹੋਆ ਸਾਧਸੰਗਿ*

ਹਰਿ ਦਰਸਨੁ ਪਾਇਆ ॥ ੨ ॥ (ਅੰਗ 487)

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਤਾਕਤ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਮੁਰਦਾ ਡੰਗਰ ਢੋਂਦੇ ਸਨ, ਨਿੱਤ ਖੱਲਾਂ ਲਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਸਹਿਜੇ ਬਾਈ, ਮੀਰਾਂ ਬਾਈ, ਝਾਲਾਂ ਬਾਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਜੱਗ ਤੇ ਸੌਂਦਿਆ ਤਾਂ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਲਾਗੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਭੋਜਨ ਖੁਆਉਗੇ ਤਦ ਅਸੀਂ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾਵਾਂਗੇ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਪੰਡਿਤ ਖਾਣਾ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪੰਡਿਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਬੈਠੇ ਨਜਰ ਆਏ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਾਇਆ ਪਿੱਛੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਪੱਤ ਗੁਆ ਬੈਠਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਜਨਮ ਹੀ ਐਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਹ, ਓਏ ਚਮਿਆਰਾ ਜਿਹਾ, ਕੀ ਕਰਦਾ ਏ? ਪਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਦਿਆਲੂ ਹੋ।

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਕੀ ਸੇਵ ਨ ਕੀਨੀ

ਕਹਿ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰਾ ॥ ੩ ॥੩ ॥

ਚਾਹੇ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਛੋਟੀ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਆਪ ਨੇ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਬਹੁਤ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ

ਜਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

*ਬੁਨਨਾ ਤਨਨਾ ਤਿਆਗਿ ਕੈ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਕਬੀਰਾ ॥
ਨੀਚ ਕੁਲਾ ਜੋਲਾਹਰਾ ਭਇਓ ਗੁਨੀਯ ਗਹੀਰਾ ॥ ੧ ॥*

(ਅੰਗ 487)

ਹਜ਼ੂਰ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਤਾਣੀ ਬੁਣਨੀ ਛੱਡ ਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਲਾ ਲਈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਹ, ਓਏ ਜੁਲਾਹਿਆ ਜਿਹਿਆ, ਕੀ ਕਰਦਾ ਏ? ਪਰ ਹਜ਼ੂਰ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵੀ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉਹ ਪੂਜਣਯੋਗ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜਾਤ ਨੀਵੀਂ ਹੈ, ਪੱਤ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਵੀ ਸਿਮਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਐਨਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਚੈਲੋਂਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ

*ਜਉ ਹਮ ਬਾਂਧੇ ਮੋਹ ਫਾਸ
ਹਮ ਪ੍ਰੇਮ ਬਧਨਿ ਤੁਮ ਬਾਧੇ ॥
ਅਪਨੇ ਛੂਟਨ ਕੇ ਜਤਨੁ ਕਰਹੁ
ਹਮ ਛੂਟੇ ਤੁਮ ਆਰਾਧੇ ॥ ੧ ॥ (ਅੰਗ 658)*

ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਅਸੀਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਦੱਸੋ। ਇੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਿਮਾਣਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਰਗੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਭੋਰਾ ਕਿਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਛਿੜਕ ਦੇਣ ਫੇਰ ਕਿਆ ਬਾਤਾਂ ਹਨ। ਹਜ਼ੂਰ ਹੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਹਰ ਜੀਵ ਉੱਪਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ।

ਫੇਰ ਆਈ ਸੰਗਤ ਨੂੰ, ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 415ਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ ਹੋਣ। ਹਜ਼ੂਰ ਸਭ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਉੱਪਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ।

ਸਤਿਸੰਗ

॥ ਸਲੋਕੁ ਮ: ੩ ॥ (ਅੰਗ 586)

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਸੁਖੀ ਹੂੰ ਸੁਖ ਸਾਰੁ ॥

ਐੱਸ.ਜੀ.ਐੱਲ. ਜਨ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਦਾਸ ਸੁਆਮੀ ਬਾਬਾ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ 82ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ 6 ਅਗਸਤ 2019 ਅਤੇ ਅਠਾਰਵਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਐਮਿਟੀ ਡੇ ਅਰਥਾਤ ਸੰਸਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਵੀ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸੰਗਤ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਬੂਟੇ ਵੀ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲ ਪੂਰਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਭਾਵ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬੇਟੇ ਮਨਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਪਨਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਉਸ ਪ੍ਰੇਰਨਾ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਆਏ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਪੁਰਬ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ। ਉਸ ਦਿਨ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਹਜ਼ੂਰ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਰਵਣ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਵਸਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ।

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨਿਬਾਂਵਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ, ਨਿਓਟਿਆਂ ਦੀ ਓਟ, ਨਿਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਪੱਤ, ਨਿਧਿਰਿਆਂ ਦੀ ਧਿਰ, ਨਿਲੱਜਿਆਂ ਦੀ ਲੱਜ, ਨਿਆਸਰਿਆਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਸਾਡੇ ਹਿੱਤ ਵਾਸਤੇ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਐ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲਿਓ! ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਨੌਕਰ ਅਰਥਾਤ ਚਾਕਰ ਬਣ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੋ। ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਮਾਰਗ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਧੂ ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ

ਪਰ ਹਜ਼ੂਰ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਨੌਕਰ ਅਰਥਾਤ ਚਾਕਰ ਬਣ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੋ ਫੇਰ ਉਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਐਥੈ ਮਿਲਨਿ ਵਡਿਆਈਆ ਦਰਗਹ ਮੋਖ ਦੁਆਰੁ ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚਾਕਰ ਬਣ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੀਵ ਦੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜੀਵ ਦੀ ਆਤਮਾ ਚੋਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਦਰਗਹ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਵੀ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਦੁਆਰ ਖੁਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਂਝ ਉਹ ਦੁਆਰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ

ਕਬੀਰ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕੁਰਾ ਰਾਈ ਦਸਏਂ ਭਾਇ ॥

ਮਨੁ ਤਉ ਮੈਗਲੁ ਹੋਇ ਰਹਿਓ ਨਿਕਸੋ ਕਿਉ ਕੈ ਜਾਇ ॥੫੮ ॥

ਪਰ

ਕਬੀਰ ਐਸਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੈ ਤੁਠਾ ਕਰੇ ਪਸਾਉ ॥

ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ਮੋਕਲਾ ਸਹਜੇ ਆਵਉ ਜਾਉ ॥ ੫੯ ॥

(ਅੰਗ 1364)

ਉੱਥੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਘੋੜੇ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਲੰਘ ਗਏ ਸਨ। ਸੋਈ ਜਿਹੜਾ ਜੀਵ ਇੱਥੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦਾ ਨੌਕਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ

ਇਨਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੈ

ਨਹੀ ਮੋ ਸਿਉ ਗਰੀਬ ਕਰੋਰ ਪਰੇ।

ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਦਕਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਾਧੂ ਹਾਂ।

ਹਜ਼ੂਰ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਸੇਵਕ ਜਦੋਂ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ (ਘਾਹ ਦੀ ਪੰਡ ਅਤੇ ਟਕਾ) ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਹਜ਼ੂਰ ਭੱਜੇ ਗਏ ਸਿਰ ਤੋਂ ਘਾਹ ਦੀ ਪੰਡ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਗੁਰੂ ਦਿਆ ਸਿੱਖਾ! ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੰਦੇ ਬਾਹਰ ਲਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਜਹਾਂਗੀਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਰਮਸ਼ਾਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ।

ਸਾਧ ਜੋ ਨਿਵੈ ਸਿਖ ਕੋ ਗੁਰੁ ਕਹਾਵੈ ਸੋਇ ॥

ਅਸਲੀ ਸਾਧੂ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ

ਹੈ। ਕਈ ਦਫਾ ਸਾਧੂ ਆਪਣੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਝਿੜਕਦੇ ਵੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅੱਗ ਉੱਪਰ ਅਗਰ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਪਾ ਦਿਓ ਤਦ ਵੀ ਅੱਗ ਬੁਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਗੁਰੁ ਝਿੜਕੇ ਤ ਮੀਠਾ ਲਾਗੈ
ਜੇ ਬਖਸੇ ਤ ਗੁਰੁ ਵਡਿਆਈ॥ ੨੫॥ (ਅੰਗ 758)

ਤਥਾ

ਜੇ ਲੋਕੁ ਸਲਾਹੇ ਤਾ ਤੇਰੀ ਉਪਮਾ
ਜੇ ਨਿੰਦੈ ਤ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ॥ ੯॥ (ਅੰਗ 757)

ਜੇ ਕੋਈ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੀਵ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਭੱਜਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਅਗਰ ਸਤਿਗੁਰੁ ਝਿੜਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੀਵ ਨੂੰ ਉਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਕੇ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਚੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ

ਸਚੁ ਪੈਨਣਾ ਸਚੁ ਨਾਮੁ ਅਧਾਰੁ ॥

ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਾਰ ਕਰਨੀ ਹੈ ਬਾਕੀ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣੇ। ਉਹੋ ਹੀ ਸੱਚੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੋ ਹੀ ਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਜੀਵ ਦਾ ਚੁਰਾਸੀ 'ਚੋਂ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਚੀ ਸੰਗਤਿ ਸਚਿ ਮਿਲੈ ਸਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥

ਮਾਲਿਕ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੋਵੇ, ਸੱਚ ਦੀ ਸੰਗਤ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਚ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋਵੇ।

ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਹਰਖੁ ਸਦਾ ਦਰਿ ਸਚੈ ਸਚਿਆਰੁ ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਦੁਖ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਮਝ ਕੇ ਮੰਨੇ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸੋ ਕਰੈ

ਜਿਸ ਨੋ ਨਦਰਿ ਕਰੈ ਕਰਤਾਰੁ ॥੧॥

ਕੋਈ ਵੀ ਜੀਵ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਹਜ਼ੂਰ ਹੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਧੂ ਕਸਾਈ ਦਾ ਕਿਲਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ।

ਸਿਰ ਦਿਤਿਆਂ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲ ਜਾਏ
ਤੇ ਭੀ ਸਸਤਾ ਜਾਣ।

ਹਜ਼ੂਰ ਹੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਜੀਵ ਉੱਪਰ ਰਹਿਮਤ ਦੀ ਨਦਰ ਪਾਉਣ ਉਹੋ ਹੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਜ਼ੂਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ। ਸੰਗਤ ਨੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਸੁਭ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਭ ਦੀਆਂ ਸੁਭ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਬਖਸ਼ੀ ਰੱਖਣ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥ (ਅੰਗ 537)

॥ ਰਾਗੁ ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੯ ॥

ਹਰਿ ਕੀ ਗਤਿ ਨਹਿ ਕੋਊ ਜਾਨੈ ॥

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਨੌਵੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਮਹਾਰਜ ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਸਾਡਾ ਭੁਲੇਖਾ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਹਰੀ ਦੀ ਗਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਿਆ। ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ, ਹਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੱਭ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁੱਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਅਗਰ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣੇ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਆਪ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਤੂੰ ਲੱਭਦਾ ਫਿਰਦਾ ਏਂ ਉਹ ਅਸੀਂ ਹੀ ਹਾਂ। ਇੰਝ ਹਜ਼ੂਰ ਨੌਵੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਗਏ। ਸੋਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜੀਵ ਸਾਧੂਆਂ ਦਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦਾ।

ਜੋਗੀ ਜਤੀ ਤਪੀ ਪਚਿ ਹਾਰੇ

ਅਰੁ ਬਹੁ ਲੋਗ ਸਿਆਨੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਜਿਥੇ ਰਿਸ਼ੀ ਵਸਿਸ਼ਟ ਜੀ ਨੇ ਵਸਿਸ਼ਟ ਕੁਟੀਆ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਅਠਾਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤਪੱਸਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹ

ਕੁਟੀਆ ਮਨੀਕਰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਵੀ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਬਿਆਸ ਰਿਸ਼ੀ ਜੀ ਨੇ ਰੋਹਤਾਂਗ ਪਾਸ ਵਿਖੇ ਅੱਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਬੈਠ ਕੇ ਤਪੱਸਿਆ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ 1982 ਵਿੱਚ ਵੈਸ਼ਿਸ਼ਟ ਕੁਟੀਆ ਗਏ ਸੀ ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਤਿਲਕ ਲਵਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾ ਰੁਪਈਆ ਲੱਗੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਤਿਲਕ ਨਹੀਂ ਲਵਾਉਂਦੇ ਪਰ ਸਾਡੀ ਜੋ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਸੀਂ ਉਹ ਭੇਟਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਤਿਲਕ ਨਹੀਂ ਲਵਾਉਣਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇ ਕੇ ਤਿਲਕ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਚੌਵੀ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਭਲਿਆ ਲੋਕਾ ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਤੂੰ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਤਿਲਕ ਲਾ ਰਿਹਾ ਏ? ਉਦੋਂ ਸਸਤਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਪੰਜ-ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਕਿੱਲਾ ਜਮੀਨ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਕਵੰਜਾ ਸੌ ਪਾਏ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਏ। ਇੰਝ ਅਸੀਂ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਇੱਕਠੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਐਡਰੈਸ ਲਿਖਵਾ ਦੇਵੋ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਵਚਨ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਨਹੀਂ ਵਰਤਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਸਮਾਨ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਵੈਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਮੰਦਰ ਬਣਵਾਵਾਂਗਾ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਓ ਕਿ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਮੰਦਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਅਰੰਭਤਾ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਸ੍ਰਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਵੀ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲੈ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਡੀਆਂ, ਸਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੀਣਾ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਜਿਆਦਾ ਪਿਆਸ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਗੋਠ ਮਾਰ ਕੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਸਿੰਗ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਵਿੱਚ ਖੁਭ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ੍ਰਿੰਗੀ ਰਿਸ਼ੀ ਜਿਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਸਿੰਗ ਲੱਗਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਹਿਰਨ ਦੇ ਜਾਂ ਬਾਰਾਂਸਿੰਗਾ ਦੇ ਸਿੰਗ ਲਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਪਰ ਸਿੰਗ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਸੋਈ ਰਿਸ਼ੀ ਮੁਨੀ ਐਨੀ ਭਗਤੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਹਰੀ ਦਾ ਭੇਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਕਹੇ ਨਾਰਦ ਹੋਣੀ ਪ੍ਰਬਲ ਕਰਮ ਗਤ ਟਾਰੇ ਨਹੀਂ ਟਰੇ।
ਰਿਸ਼ੀ ਮੁਨੀ ਵੈਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸਭ ਜੋਗੀ ਸੋਧ ਕੇ ਲਗਨ ਧਰੇ।
ਸੀਤਾ ਹਰਨ ਮਰਣ ਦਸਰਥ ਕਉ ਬਨ ਬਨ ਬਿਪਤ ਪਰੇ।
ਪਾਂਡਵ ਜਿਨ ਕੇ ਆਪ ਸਾਰਥੀ ਤਿਨੁ ਪਰ ਬਿਪਤ ਪਰੇ।

ਕਰਮ ਬਹੁਤ ਪਰਬਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਟਲਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਵਾਰਦ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਲਗਨ ਵੈਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜੀ ਨੇ ਸੋਧਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾ ਜੀ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ। ਬੜੇ ਰਿਸ਼ੀ ਮੁਨੀ ਤਪੱਸਵੀ ਹੋਏ ਪਰ ਭਗਵਾਨ ਦਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕੇ। ਸਿਰਫ ਭਗਤ ਪੰਨਾ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਸਾਖਿਆਤ ਆ ਕੇ ਮਿਲੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ

ਇਹ ਬਿਧਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਜਾਟਰੋ ਉਠਿ ਭਗਤੀ ਲਾਗਾ ॥
ਮਿਲੇ ਪ੍ਰਤਖਿ ਗੁਸਾਈਆ ਪੰਨਾ ਵਡਭਾਗਾ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥

(ਅੰਗ 488)

ਰਿਸ਼ੀ ਮੁਨੀ ਭਗਤੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਾਪ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ।

ਛਿਨ ਮਹਿ ਰਾਉ ਰੰਕ ਕਉ ਕਰਈ
ਰਾਉ ਰੰਕ ਕਰਿ ਡਾਰੇ ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਤਾਕਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਗਾਲ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਨਦਰਿ ਉਪਠੀ ਜੇ ਕਰੇ ਸੁਲਤਾਨਾ ਘਾਹੁ ਕਰਾਇਦਾ ॥
ਦਰਿ ਮੰਗਨਿ ਭਿਖ ਨ ਪਾਇਦਾ ॥੧੬॥ (ਅੰਗ 472)

ਉਹ ਕੰਗਾਲ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ ਬਖਸ਼ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ੂਰ ਚੌਥੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੂੰ ਚਾਚਿਆਂ, ਤਾਇਆ, ਨਾਨਕਿਆਂ ਨੇ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹਜ਼ੂਰ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਜੋ ਨਿਥਾਂਵਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਨ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪਦ, ਜਵਾਈ ਪਦ ਅਤੇ ਗੁਰਿਆਈ ਪਦ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਅੱਜ ਆਪ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ

ਡਿਠੇ ਸਭੇ ਥਾਵ ਨਹੀਂ ਤੁਧੁ ਜੋਹਿਆ ॥

(ਅੰਗ 1362)

ਤਬਾ

ਮੈਂ ਚਾਰੇ ਕੁੰਡਾ ਭਾਲੀਆ ਤੁਧੁ ਜੇਵਡੁ ਨ ਸਾਈਆ ॥

(ਅੰਗ 1098)

ਉਸ ਵਰਗਾ ਸਥਾਨ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਰੀਤੇ ਭਰੇ ਭਰੇ ਸਖਨਾਵੈ

ਯਹ ਤਾ ਕੋ ਬਿਵਹਾਰੇ ॥੧॥

ਹਜ਼ੂਰ ਖਾਲੀ ਭਾਡਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਾਡੀ ਯਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾਈ ਤਾਂ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਦਰੀਆਂ ਵਿਛਾ ਕੇ ਰੋ ਲਿਆ। ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਸੰਗਤ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹਜ਼ੂਰ ਕੋਲ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਜ਼ੂਰ! ਸੰਗਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਘਰ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਸੀਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕਿਥੋਂ ਖੁਆਵਾਂਗੇ। ਹਜ਼ੂਰ! ਤੁਹਾਡੀ ਸੰਗਤ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਿਓ। ਤਦ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ ਕਿ ਪੁੱਤਰ! ਇਹ ਜੋ ਲੋਹੇ ਦੇ ਢੱਕਣਾਂ ਵਾਲੇ ਡਰੰਮ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਝਾਤੀ ਨਾ ਮਾਰਿਓ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੱਢ ਕੇ ਖਾਈ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖ ਲਿਆ ਫੇਰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਭਰਨਾ। ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ ਹੈਂਡਲ ਵਾਲਾ ਕੋਲਾ ਜਿਹਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਖਿਆ ਚੌਲ, ਆਟਾ ਖੰਡ, ਦਾਲ ਆਦਿ ਕੱਢ ਲੈਣਾ। ਸਾਡੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਪੈ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉੱਝ ਪੈਸੇ ਕੌਣ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਭਾਧਾ ਜੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਡਰੰਮ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਹ ਅਸਲੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਡਰੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਉਹ ਡਰੰਮ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਇੰਝ ਹੀ ਲੰਗਰ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੋਈ ਇਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ, ਬਿਜਨੈੱਸ, ਦਾਤਾਂ, ਕੋਠੀਆਂ, ਮਹਿਲ, ਮਾੜੀਆਂ ਮਾਲਿਕ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਰਜੀ ਬਖਸ਼ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਪਨੀ ਮਾਇਆ ਆਪਿ ਪਸਾਰੀ

ਆਪਹਿ ਦੇਖਨਹਾਰਾ ॥

ਹੁਣ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਯਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਹ ਮਸਤਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਘਰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੁਪਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਘਰ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਬੜੀ ਰੀਝ ਨਾਲ

ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਿਲੀਅਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੈਸੇ ਲਾਏ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਸੇਲ ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪੇ ਹੀ ਇੱਕ ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਸਾਢੇ ਛੇ ਲੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਘਟਾ ਕੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਅਗਰ ਚਾਰ ਲੱਖ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਲੈ ਲੈ। ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਿਲੀਅਨ ਦਾ ਘਰ ਚਾਰ ਲੱਖ ਦਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਰ ਇਹ ਮਕਾਨ ਕਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਵੀ ਨਾ ਦਿੰਦਾ। ਇਹ ਸਭ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੀਵ ਟਰੱਕ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਵਿਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੋ, ਤਿੰਨ, ਚਾਰ, ਪੰਜ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਹੀ ਵਡਿਆਈ ਹੈ।

ਨਾਨਾ ਰੂਪੁ ਧਰੇ ਬਹੁ ਰੰਗੀ

ਸਭ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਆਰਾ ॥ ੨ ॥

ਉਹ ਮਾਲਿਕ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਆਪੇ ਹੀ ਸੌਦਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਆਪੇ ਕੰਡਾ ਤੋਲ ਤਰਾਜੀ.....

ਉਹ ਮਾਲਿਕ ਕਿਤੇ ਡਾਕਟਰ, ਕਿਤੇ ਵਪਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਪਾ ਕੇ ਆ ਕੇ ਜੀਵ ਉੱਪਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਗਨਤ ਅਪਾਰੁ ਅਲਖ ਨਿਰੰਜਨ

ਜਿਹ ਸਭ ਜਗੁ ਭਰਮਾਇਓ ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਕਾਲ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਦਾ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਇੱਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਹੀ ਕੋਈ ਓਦਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਲ ਨੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਸੁਬਹ ਹੁਈ ਸ਼ਾਮ ਹੁਈ ਜੂੰ ਹੀ ਉਮਰ ਤਮਾਮ ਹੁਈ।

ਸਵੇਰੇ ਸੋਚੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਤ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੋਚੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਉੱਠ ਓ ਭਾਈਆ ਖੋਤਿਆ, ਆਵੇ ਹੇਠ ਖਲੋਤਿਆ।

ਕੱਚੀਆਂ ਲੈ ਜਾ, ਪੱਕੀਆਂ ਲੈ ਆ।

ਜਦੋਂ ਖੋਤੇ ਕੱਚੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਲੱਦ ਕੇ ਭੱਠੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਭੱਠੇ ਵਾਲਾ ਅੰਦਰੋਂ ਪੱਕੀਆਂ ਲੱਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਖੋਤਾ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਟਾਂ ਮੁਕਾ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਇੱਟਾਂ ਮੁੱਕਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੰਝ ਅਸੀਂ ਜੀਵ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਾਸਤੇ ਖੋਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਟਾਂ ਢੋਈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਦੇ ਮੁੱਕਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਖੀਰਲੇ ਸੁਆਸ ਤੱਕ ਜੀਵ ਕਹੀ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਲਇਓ। ਸੋਈ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਨ।

**ਸਗਲ ਭਰਮ ਤਜਿ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਣੀ
ਚਰਨਿ ਤਾਹਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇਓ ॥੩॥੧॥੨॥**

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਰਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਾਲਿਕ ਦੀ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਬੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤ ਲਾਓ।

ਰਾਗੁ ਬਿਹਾਗੜਾ ਛੰਤ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੧ ॥

(ਅੰਗ 537)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲੋ ਰਾਮ ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਚੌਥੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵੇ ਕਿ ਐ ਮਨਾ! ਤੂੰ ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪ। ਹਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਅਮੋਲਕ ਹੈ। ਨਾਮ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਬਰਦਸਤੀ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਿਰਫ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਿਆਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹਰਿ ਰਸਿ ਬੀਧਾ ਹਰਿ ਮਨੁ ਪਿਆਰਾ

ਮਨੁ ਹਰਿ ਰਸਿ ਨਾਮਿ ਝਕੋਲੇ ਰਾਮ ॥

ਜਦੋਂ ਸਾਡਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਬਰਾਤ ਪਹੁੰਚਣੀ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਵਾਲੀ ਲੜਕੀ ਡਿਉੜੀ ਉੱਪਰ ਖਲੋ ਕੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸੇ ਵਕਤ ਸੂਈ ਵਿੱਚ ਧਾਗਾ ਪਾ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਗਾ ਸੂਈ ਵਿੱਚ ਪਿਰੋਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਪਿਰੋ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਐਨਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਿਰੋ ਲਵੇ।

ਗੁਰਮਤਿ ਮਨੁ ਠਹਰਾਈਐ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ

ਅਨਤ ਨ ਕਾਹੂ ਡੋਲੇ ਰਾਮ ॥

ਅਗਰ ਜੀਵ ਦਾ ਮਨ ਡੋਲਦਾ ਹੈ ਤਦ ਜੀਵ ਬਹੁਤ ਸਿਮਰਨ ਕਰੇ ਫੇਰ ਮਨ ਡੋਲਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਖੀਰਲੇ ਸੁਆਸ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਮਨ ਨਹੀਂ ਡੋਲੇਗਾ ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਸਿਮਰਨ ਕਰਕੇ ਮਾਲਿਕ ਨੂੰ ਧਿਆਵਾਂਗੇ। ਉਸ ਮਾਲਿਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰੋ। ਅਗਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਸਰੂਪ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰੀ ਜਾਵੋ। ਫੇਰ ਆਹਿਸਤਾ ਆਹਿਸਤਾ ਉਹ ਸਰੂਪ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਨ ਚਿੰਦਿਅੜਾ ਫਲੁ ਪਾਇਆ

ਹਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਗੁਣ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਬੋਲੇ ਰਾਮ ॥੧॥

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਉੱਪਰ ਚੱਲੋਗੇ ਤਦ ਤੁਸੀਂ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲ ਪਾਵੋਗੇ।

ਗਾਰੜੂ ਮੰਤ੍ਰ

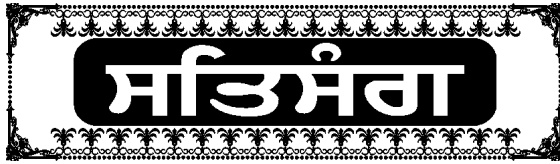
ਮਾਇਆ ਹੋਈ ਨਾਗਨੀ ਜਗਤਿ ਰਹੀ ਲਪਟਾਇ ॥

ਇਸ ਕੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਕਰੇ ਤਿਸ ਹੀ ਕਉ ਫਿਰਿ ਖਾਇ ॥

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੋਈ ਗਾਰੜੂ ਤਿਨਿ ਮਲਿ ਦਲਿ ਲਾਈ ਪਾਇ ॥

ਨਾਨਕ ਸੇਈ ਉਬਰੇ ਜਿ ਸਚਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥

(ਗੁਜਰੀ ਕੀ ਵਾਰ ਮਹਲਾ ੩ ॥ ਅੰਗ 510)

॥ ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ॥ (ਅੰਗ 545)

ਖੋਜਤ ਸੰਤ ਫਿਰਹਿ ਪ੍ਰਭ ਪ੍ਰਾਣ ਅਧਾਰੇ ਰਾਮ ॥

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਰਚਇਤਾ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਪੁੰਜ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਵਿਚੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਤਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਹਨ ਉਹ ਉਸ ਤਾਕਤ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਬਚਨ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਸੰਤ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਖੋਜਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਫੁੱਲ ਬਹੁਤ ਸੌਂਦਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖਿੜਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਦਰਦਾਨ ਉੱਥੇ ਖੋਜ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਪਹੁੰਚੇ ਤਦ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਪਏਗੀ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤ ਕਿੱਥੋਂ ਲੱਭ ਲਵਾਂਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਰੈਨਾਵਾੜੀ ਇਕ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਥੇ ਬੀਬੀ ਭਾਗ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਜੋਤ ਨੂੰ ਲੱਭਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹਾਂ ਲੇਕਿਨ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਕਤ ਇਸ ਵਕਤ ਕਿੱਥੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ? ਅਗਰ ਉਹ ਤਾਕਤ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰੀ ਗਰੀਬਣੀ ਦੀ ਫਰਿਆਦ ਸੁਣ ਕੇ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਵੇ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਠੀਕ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੂਤ ਕੱਤ ਕੇ ਤਾਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਚੋਲਾ ਸੀਤਾ ਸੀ। ਅਗਰ ਉਹ ਪੂਰਨ ਤਾਕਤ ਹਨ ਤਦ ਆ ਕੇ ਉਹ ਚੋਲਾ ਪਹਿਨਣਾ। ਹਜ਼ੂਰ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਆਪਣੀ ਉਸ ਸੇਵਿਕਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉੜੀ ਬਾਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਚੱਲ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਬੀਬੀ! ਤੂੰ ਕੋਈ ਚੋਲਾ ਸਿਉਂ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਹਾਂ, ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਉਹ ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਜੋਤ ਲਈ ਸਿਉਂ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ

ਬੀਬੀ! ਦੇਖ ਲੈ ਅਸੀਂ ਉਹੋ ਹੀ ਹਾਂ। ਬੀਬੀ ਭਾਗ ਭਰੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਨੇਤਰ ਬਖਸ਼ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਤਦ ਹਜ਼ੂਰ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਤੀਰ ਮਾਰਿਆ। ਉਹ ਤੀਰ ਪੱਥਰ ਵਿੱਚ ਵਰਮੇ ਵਾਂਗ ਘੁੰਮਦਾ-ਘੁੰਮਦਾ, ਘੁੰਮਦਾ-ਘੁੰਮਦਾ ਨੀਚੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਖੂਹ ਬਣ ਗਿਆ। ਹਜ਼ੂਰ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਉਥੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢ ਕੇ ਉਸ ਬੀਬੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉੱਪਰ ਛਿੱਟੇ ਮਾਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇਸੇ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸੋਈ ਹਜ਼ੂਰ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗਏ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਜੀਵ ਸੱਚੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਕਤਾਂ ਖੁਦ ਲੱਭਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜੀਏ।

ਤਾਣੁ ਤਨੁ ਖੀਨ ਭਇਆ

ਬਿਨੁ ਮਿਲਤੁ ਪਿਆਰੇ ਰਾਮ ॥

ਮੇਰਾ ਤਨ ਹੁਣ ਪਿੰਜਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਫਰੀਦਾ ਤਨੁ ਸੁਕਾ ਪਿੰਜਰੁ ਥੀਆ

ਤਲੀਆਂ ਖੁੰਡਹਿ ਕਾਰਾ ॥

ਅਜੈ ਸੁ ਰਬੁ ਨ ਬਾਹੁੜਿਓ

ਦੇਖੁ ਬੰਦੇ ਕੇ ਭਾਗ ॥ ੯੦ ॥ (ਅੰਗ 1382)

ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਤਨ ਵੀ ਸੁੱਕ ਕੇ ਪਿੰਜਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਮਾਲਿਕ ਉੱਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣਗੇ।

ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਹੁ ਪਿਆਰੇ ਮਇਆ ਧਾਰੇ

ਕਰਿ ਦਇਆ ਲੜਿ ਲਾਇ ਲੀਜੀਐ ॥

ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਮਇਆ ਵੀ ਕਰੋ, ਦਇਆ ਵੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੜ ਲਾ ਲਵੋ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਵੋ।

ਦੇਹਿ ਨਾਮੁ ਅਪਨਾ ਜਪਉ ਸੁਆਮੀ

ਹਰਿ ਦਰਸ ਪੇਖੇ ਜੀਜੀਐ ॥

ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਐਸਾ ਸ਼ਬਦ ਬਖਸ਼ੋ ਜਿਸ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਬਚਨ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕੀਤਿਆਂ ਵੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਸਾਖਿਆਤ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਮਰਥ ਪੂਰਨ ਸਦਾ ਨਿਹਚਲ

ਊਚ ਅਗਮ ਅਪਾਰੇ ॥

ਉਹ ਤਾਕਤ ਸਮਰਥ ਹੈ। ਉਹ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਕਤ ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ ॥

ਹੈ ਭੀ ਸਚੁ ਨਾਨਕ ਹੋਸੀ ਭੀ ਸਚੁ ॥ ੧ ॥ (ਅੰਗ 1)

ਹੈ। ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੱਜ ਹੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਆ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨਯੋਗ ਹਨ। ਜੇ ਵੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਬੂਲ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ।

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ

ਮਿਲਹੁ ਪ੍ਰਾਨ ਪਿਆਰੇ ॥ ੧ ॥

ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੇ ਦਾਤੇ ਹੋ।

ਪ੍ਰਭ ਭਾਵੈ ਬਿਨੁ ਸਾਸ ਤੇ ਰਾਖੈ ॥ (ਅੰਗ 277)

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਣ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬਿਹਾਗੜਾ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੨ (ਅੰਗ 544)

ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਵਧੁ ਸੁਖੁ ਰੈਨੜੀਏ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮੁ ਲਗਾ ॥

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਾਡੇ ਹਿੱਤ ਵਾਸਤੇ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰਸਿੱਖ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਤ ਵੱਡੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਤਾਂ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਆ, ਬਰੇਕਫਾਸਟ ਬਣਾ ਜਾਂ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਏ ਤੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ? ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਤ ਰਹੇਗੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਉੱਠ ਕੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਰਾਤ ਲੰਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਲੱਗਾ ਰਹੇ। ਇੰਝ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਵੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਰਾਤ ਲੰਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਸੇਜ ਉੱਪਰ ਲੇਟ ਸਕਾਂ।

ਘਟੁ ਦੁਖ ਨੀਦੜੀਏ ਪਰਸਉ ਸਦਾ ਪਗਾ ॥

ਐ ਨੀਦ! ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਆ। ਨੀਦ, ਤੂੰ ਘਟ ਜਾਹ। ਪਰ ਕਈ ਜੀਵ ਐਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੀਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਤਿਸੰਗ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਲੜਕੀਆਂ ਐਸੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਨੇੜੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੀਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਅਸੀਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਉਬਾਸੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਠ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਚਲੇ ਜਾਇਆ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂਦੇ ਸੀ, ਉਥੇ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠਿਆਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਾਨੂੰ ਨੀਦ ਆਈ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਪੱਗ ਵਾਲੀ ਪਿੰਨ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਲੱਤ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਦਿਤੀ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ

ਫੇਰ ਉਬਾਸੀ ਆਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਮਾਰੀ। ਜਖਮ ਹੋ ਗਿਆ ਫੇਰ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਨਹਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਉੱਪਰ ਪੱਟੀ ਨਾ ਬੰਨ੍ਹੀ। ਉਹ ਜਖਮ ਵਧ ਗਿਆ ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਨੀਂਦ ਆਉਣੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਜਖਮ ਉੱਪਰ ਹੱਥ ਮਾਰ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਦਰਦ ਹੋਣੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਮਨ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਬੱਚੂ! ਹੁਣ ਸੌਂ ਕੇ ਦੱਸ।

ਸੋਈ ਗੁਰਸਿੱਖ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐ ਨੀਂਦ! ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਆ! ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹੈ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਜਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਤਾਂਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਕੋਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਬਚਨ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਜਦੋਂ ਜੀਵ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਦੀਦਾਰ ਕੇ ਪਿਆਸੇ ਦੁਨੀਆ ਮੈਂ

ਹਰ ਰੋਜ ਨਜਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ

ਹਰ ਸ਼ੈਅ ਮੈਂ ਹਲਕੀ ਹਲਕੀ

ਤੇਰੀ ਤਸਵੀਰ ਉਤਾਰਾ ਕਰਤੇ ਹੈਂ

ਹਜ਼ੂਰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਬਹੁਤ ਦਿਆਲੂ ਸਨ। ਉਹ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਸਦਾ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵੱਲ ਬੈਠਾ, ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਘੁੱਟਾਂ, ਪੱਖਾ ਝੱਲਾਂ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਸੌਣ ਲੱਗਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਾਗਦਾ ਰਹਾਂ।

ਪਗ ਧੁਰਿ ਬਾਂਛਉ ਸਦਾ ਜਾਚਉ

ਨਾਮ ਰਸਿ ਬੈਰਾਗਨੀ॥

ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਮੈਨੂੰ ਸਦਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਵੈਰਾਗ ਬਖਸ਼ਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਜੀਵ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾਲਿਕ ਉਸ ਜੀਵ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿਆਰ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਿਅ ਰੰਗਿ ਰਾਤੀ ਸਹਜ ਮਾਤੀ

ਮਹਾ ਦੁਰਮਤਿ ਤਿਆਗਨੀ॥

ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਲੜਕੀ ਜਾਂ ਆਤਮਾ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦੁਰਮਤ ਜਾਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ॥

ਗਹਿ ਭੁਜਾ ਲੀਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਭੀਨੀ

ਮਿਲਨੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਚ ਮਗਾ॥

ਅਗਰ ਕਿਤੇ ਜੀਵ ਭਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਲਿਕ

ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਕਢਿ ਲੀਨੇ ਅਪੁਨੇ

ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਧ ਕੂਪ ਤੇ ਮਾਇਆ॥ (ਅੰਗ 1218)

ਜੀਵ ਨੂੰ ਲੰਮੀ ਬਾਂਹ ਕਰਕੇ ਖਿੱਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜੀਵ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਧਾਰਿ ਕਿਰਪਾ

ਰਹਉ ਚਰਣਹ ਸੰਗਿ ਲਗਾ॥੧॥

ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂ। ਜਿਹੜੀ ਲੜਕੀ ਦਾ ਪਤੀ ਨਰਾਜ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਮਰਨ ਕਰੇ ਪਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣੇ। ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਜੀਵ ਦਾ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਸਖੀ ਸਹੇਲੜੀਹੋ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਚਰਣਿ ਲਗਹ॥

ਸਖੀ ਸਹੇਲੀ ਲੜਕੀਆਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਐ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤੋ, ਮਿੱਤਰੋ, ਗੁਰਸਿੱਖੋ, ਭਾਈਓ! ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਉਸ ਸੱਚੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਜਾਈਏ।

ਮਨਿ ਪ੍ਰਿਅ ਪ੍ਰੇਮੁ ਘਣਾ

ਹਰਿ ਕੀ ਭਗਤਿ ਮੰਗਹ॥

ਐ ਗੁਰਸਿੱਖੋ! ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੁਖ ਫੋਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਸਾਰੇ ਭਗਤੀ ਦੀ, ਬੰਦਗੀ ਦੀ ਖੈਰ ਮੰਗੀਏ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਮੰਗੀ ਸੀ ਕਿ

ਤੇਰੀ ਪਨਹ ਖੁਦਾਇ ਤੂ ਬਖਸੰਦਗੀ॥

ਸੇਖ ਫਰੀਦੈ ਖੈਰ ਦੀਜੈ ਬੰਦਗੀ॥੪॥ (ਅੰਗ 488)

ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਬੰਦਗੀ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਮਾਗਨਾ ਮਾਗਨੁ ਨੀਕਾ

ਹਰਿ ਜਸੁ ਗੁਰ ਤੇ ਮਾਗਨਾ॥ ੪॥ (ਅੰਗ 1018)

ਆਪਾਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਯਸ਼ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਮੰਗੀਏ ਕਿਉਂਕਿ

ਭਗਤੀ ਤੇ ਭਗਵੰਤ ਦੋਊ ਏਕ ਹੈ

ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਗਤੀ ਮਿਲ ਗਈ ਉਸ ਨੂੰ ਭਗਵੰਤ ਮਿਲ ਗਏ।

ਹਰਿ ਭਗਤਿ ਪਾਈਐ ਪ੍ਰਭੁ ਧਿਆਈਐ

ਜਾਇ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ ਜਨਾ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਧਿਆਵਾਂਗੇ ਫੇਰ ਭਗਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਧਿਆਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਭਗਤੀ ਦੀ ਦਾਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਗਤੀ ਦੀ ਦਾਤ ਮਿਲ ਗਈ ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮਾਨੁ ਮੋਹੁ ਬਿਕਾਰੁ ਤਜੀਐ

ਅਰਪਿ ਤਨੁ ਧਨੁ ਇਹੁ ਮਨਾ ॥

ਅਸੀਂ ਮਾਣ, ਮੋਹ ਅਤੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਜ ਕੇ ਇਹ ਮਨ ਅਤੇ ਤਨ ਅਰਥਾਤ ਸਭ ਕੁਝ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰੀਏ। ਕਿਉਂਕਿ

ਮਨੁ ਬੇਚੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਪਾਸਿ ॥

ਤਿਸੁ ਸੇਵਕ ਕੇ ਕਾਰਜੁ ਰਾਸਿ ॥ (ਅੰਗ 286)

ਮਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰੰਗ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਤਾਕਤ ਦਾ

ਰੂਪੁ ਨ ਰੇਖੁ ਨ ਰੰਗੁ ਕਿਛੁ

ਤਿਹੁ ਗੁਣੁ ਤੇ ਪ੍ਰਭੁ ਭਿੰਨੁ ॥

ਤਿਸਹਿ ਬੁਝਾਏ ਨਾਨਕਾ

ਜਿਸੁ ਹੋਵੈ ਸੁਪ੍ਰਸੰਨ ॥੧॥ (ਅੰਗ 283)

ਇਸ ਮਨ ਨੂੰ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਬਭ ਪੁਰਖ ਪੂਰਨ ਗੁਣ ਸੰਪੂਰਨ

ਭ੍ਰਮ ਭੀਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਮਿਲਿ ਭਗਹ ॥

ਉਹ ਤਾਕਤ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਹੈ। ਜੀਵ ਨੂੰ ਸ਼ਕਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਹ ਤਾਕਤ ਜੀਵ ਦੇ ਭਰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਸੁਣਿ ਮੰਤੁ ਸਖੀਏ

ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਨਿਤ ਨਿਤ ਜਪਹ ॥੨॥

ਅਸੀਂ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਟੂਣਾ ਮੰਤਰ ਜਾਂ ਤੰਤਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਿਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮੰਤਰ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਮਹਾਂਮੰਤਰ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਬਾਣੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਮਹਾਂਮੰਤਰ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰ ਦੇਵੋਗੇ ਤਦ ਮੰਤਰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਉੱਠ ਕੇ ਭੱਜ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੜੀ ਦੇਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੋਹਾਲੀ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਯਜ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਯਜ਼ ਸੁਣਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਵੀ ਆਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਐਨੇ ਵੱਡੇ ਸਕਾਲਰ ਸੀ ਸਾਡੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਅੱਗਿਓ ਬੰਦੇ ਉਠਾ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬਿਠਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਸੁਦਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕਮਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਹੈ ਇਥੇ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਤਾਂ

ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਪੜਿਆ ॥ ਤੇਤਾ ਕੜਿਆ ॥

(ਅੰਗ 467)

ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਏ ਹੋ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਰੇਤ ਉੱਪਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਜੋ ਜੀਵ ਬੈਠਾ ਸੀ ਉਸ ਉਪਰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਹਿਰਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉੱਥੇ ਆਵੋ। ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁਗਰ ਅਤੇ ਹਾਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ। ਉਸ ਜੀਵ ਨੇ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੌਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਰ ਅਤੇ ਘਿਓ ਪਾ ਕੇ ਖੁਆਵੋ। ਸਬਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦਾਲ ਵਿੱਚ ਘਿਓ ਪਾ ਕੇ ਖੁਆਵੋ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਮਹਾ ਪੁਰਸ਼ੋ ਸਾਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਉਹੋ ਹੀ ਖਾਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ? ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ ਕਰਨੇ ਹਨ ਤਦ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਰੂਰ ਖਾਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਖਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਸੋਚੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੁਣ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ ਅਤੇ ਬਚਨ ਕਰੋ। ਉਸ ਨੇ ਮੂੰਹ ਉਪਰੋਂ ਚਾਦਰ ਲਾਹੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਅੱਖ ਪਾ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਹਰ ਮੀਂਹ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਹ ਸੂਟਾਂ ਵੱਟਦਾ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰੋਲਾ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡੇਰਿਓ ਕੱਢੋ ਵਰਨਾ ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਵੜ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੇ ਮਾਲਿਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਤੂੰ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖੁਆਈਆਂ ਹਨ। ਅਗਰ ਤੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਪਿਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹ ਵੀ ਪੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਜੋ ਉੱਥੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਕਹੀ ਜਾਣ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਦੇਖ ਲਵੋ ਤੁਹਾਨੂੰ

ਅੱਗੇ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਥੇ ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਅਖੀਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੋ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਆਏ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਦਸ ਕਿ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ? ਤੂੰ ਦਸ ਦੇ ਵਰਨਾ ਅਸੀਂ ਮਾਲਕ ਕੋਲ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕਿਸੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਵੜ ਸਕੇਂ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਜੀ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਹਿਰਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਭਲਿਆ ਲੋਕਾ ਅਗਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇਗੀ? ਤੂੰ ਪਖੰਡ ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਏ? ਉਹ ਕਹਿਣ ਲਗਾ ਮੈਂ ਮੁੜ ਕੇ ਇੱਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਸੋਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਰਾਮਾਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਐਸਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦ ਸਾਖਿਆਤ ਆ ਕੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜੀਵ ਇਸ ਵਕਤ ਕੀ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਜੋ ਮੰਤਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਸ ਮੰਤਰ ਅੱਗੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਖਲੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਡਰਨ ਦੀ, ਸ਼ੰਕਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਾਲਿਕ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ।

ਹਰਿ ਨਾਰਿ ਸੁਹਾਗਣੇ ਸਭਿ ਰੰਗ ਮਾਣੇ ॥

ਜਿਹੜੀ ਲੜਕੀ ਸੁਹਾਗਣ ਹੈ ਮਾਲਿਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੁਖ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ।

ਰਾਂਡ ਨ ਬੈਸਈ ਪ੍ਰਭ ਪੁਰਖ ਚਿਰਾਣੇ ॥

ਉਹ ਪੁਰਖ ਤਾਕਤ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਰੰਡੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ।

ਸੇ ਮਥੇ ਨਿਹਚਲ ਰਹੇ

ਜਿਨ ਗੁਰਿ ਧਾਰਿਆ ਹਥੁ ॥ (ਅੰਗ 49)

ਨਹ ਦੁਖ ਪਾਵੈ ਪ੍ਰਭ ਧਿਆਵੈ

ਧੰਨਿ ਤੇ ਬਡਭਾਗੀਆ ॥

ਜਿਹੜਾ ਜੀਵ ਮਾਲਿਕ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ।

ਸੁਖ ਸਹਜਿ ਸੋਵਹਿ ਕਿਲਬਿਖ ਖੋਵਹਿ

ਨਾਮ ਰਸਿ ਰੰਗਿ ਜਾਗੀਆ ॥

ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੁਖ, ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ ਉਹ ਆਰਾਮ

ਨਾਲ ਸੌਂਵੇ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਜਾਗੇ। ਮਾਲਿਕ ਉਸ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤ ਕਿਰਪਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮਿਲਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਹਣਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਗਹਿਣਾ

ਪ੍ਰਿਅ ਬਚਨ ਮੀਠੇ ਭਾਣੇ ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਿਅ ਨਾਲ ਮਿੱਠੇ ਬਚਨ ਬੋਲਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਾਣ ਹੰਕਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਮੈਂ ਐਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹਾਂ। ਪਤੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਲੜਕੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਮਨ ਇਛ ਪਾਈ

ਹਰਿ ਮਿਲੇ ਪੁਰਖ ਚਿਰਾਣੇ ॥ ੩ ॥

ਜਿਸ ਜੀਵ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਪਰ ਪੂਰਨ ਤਾਕਤ ਦਾ ਮਿਹਰ ਭਰਿਆ ਹੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਜ਼ੂਰ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਜ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਐਸਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਲੜਕੀ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਦ ਸਾਧੂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ। ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਐਸੇ ਸਾਧੂ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੋਵੇ ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿਣ। ਫੇਰ

ਦੋਵੈ ਥਾਵ ਰਖੇ ਗੁਰ ਸੂਰੇ ॥

ਹਲਤ ਪਲਤ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮਿ ਸਵਾਰੇ

ਕਾਰਜ ਹੋਏ ਸਗਲੇ ਪੂਰੇ ॥ ੧ ॥ (ਅੰਗ 825)

ਉਸ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਬਰਤਾ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਤਦ ਮਾਲਿਕ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਤਿਸੰਗ

॥ ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥ (ਅੰਗ 699)

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਸੰਗਿ ਗੁਰਾਹਾ ॥

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਚੌਥੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸੋਢੀ ਸੁਲਤਾਨ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਚੂਨਾ ਮੰਡੀ ਲਹੌਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਇਆ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉੱਠ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਚਾਚਿਆਂ ਤਾਇਆਂ ਨੇ ਨਾਨਕੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੱਡੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਨਾਨਕਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਆਪ ਘੁੰਗਣੀਆਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਏ। ਉੱਥੇ ਉਸ ਵਕਤ ਬਉਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਪੰਗਤ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਰਸਮ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਘੁੰਗਣੀਆਂ ਨਾ ਵਿਕੀਆਂ। ਤਦ ਆਪ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜੁੱਟ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਆਪ ਨੇ ਐਨੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕਿਤੇ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਆਪ ਨੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੇਵਾ ਪਦ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਜਵਾਈ ਪਦ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਆਮ ਕਰਕੇ ਲੜਕੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਨਾਮ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ, ਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਿੰਨੇ ਕਿਲੇ ਜਮੀਨ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜੀਵ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦਾ ਸਾਇਆ ਉੱਠ ਜਾਵੇ, ਕੋਈ ਸਹਾਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਬੁਲਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਦ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਤਿਸੰਗ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲਵੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਯਸ਼ ਕੀਰਤਨ, ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ

ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਸਤਸੰਗੁ ਨ ਲਭੈ

ਬਿਨੁ ਸੰਗਤਿ ਮੈਲੁ ਭਰੀਜੈ ਜੀਉ॥ ੩॥ (ਅੰਗ 959)

ਬੇਸ਼ਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ

ਤਹਾ ਬੈਕੰਠੁ ਜਹ ਕੀਰਤਨੁ ਤੇਰਾ

ਤੂੰ ਆਪੇ ਸਰਧਾ ਲਾਇਹਿ॥ ੨॥ (ਅੰਗ 749)

ਲੇਕਿਨ ਸਤਿਸੰਗ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਫਰਕ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਚੌਥੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਤਿਸੰਗ ਦੀ ਵੱਡੀ

ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਲਾਹਾ ਖੱਟਿਆ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣੇ ਤਦ ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ।

ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭਨੀ ਥਾਈਂ ਕਥਾ, ਵਿਆਖਿਆ ਯਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਕਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਉਦੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ 1976 ਵਿੱਚ ਉਦੋਵਾਲੀ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਆਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਬੋਲਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਮੱਤ ਸਤਿ ਨਾਮੁ ਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਦ ਤੁਸੀਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢੋਗੇ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਕੌਣ ਕੱਢੇਗਾ। ਇੱਕ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਟੇਜਾਂ ਉੱਪਰ ਗਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਦੋਵਾਲੀ ਉਸਦਾ ਪਿੰਡ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਕੱਢਿਆ ਤਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਇਹ ਆਇਆ ਕਿ

ਜੇ ਕੋ ਹੋਵੈ ਦੁਬਲਾ ਨੰਗ ਭੁਖ ਕੀ ਪੀਰ॥

ਦਮੜਾ ਪਲੈ ਨਾ ਪਵੈ ਨਾ ਕੋ ਦੇਵੈ ਧੀਰ॥

ਅਗਰ ਜੀਵ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੁੱਖ ਪੈਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹਰਖ ਜਾਂ ਸੋਗ ਕਰਨ ਨਾ ਆਵੇ ਪਰ ਜੇਕਰ

ਸੁਆਰਥ ਸੁਆਉ ਨ ਕੋ ਕਰੇ

ਨਾ ਕਿਛੁ ਹੋਵੈ ਕਾਜੁ॥

ਚਿਤਿ ਆਵੈ ਓਸੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ

ਤਾ ਨਿਹਚਲੁ ਹੋਵੈ ਰਾਜੁ॥ ੧॥ (ਅੰਗ 70)

ਕੋਈ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰਾਜੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜ ਭਾਗ ਬਖਸ਼ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਸਤਿਸੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਵਿਆਖਿਆ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖ ਮੱਤ

ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਤੀਹ-ਤੀਹ, ਬੱਤੀ-ਬੱਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਜਾ ਕੇ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਚਾਅ ਸੀ।

ਹਰਿ ਗੁਣ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰਵਣਿ ਸੁਣਾਹਾ॥

ਸੰਤ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਸੰਗਤ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਉਣ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲਾਹਾ॥

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ੂਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੀਵ ਦਾ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਹਜ਼ੂਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਤਿਗੁਰ ਸਨ ਬਾਕੀ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀਆਂ ਜਨ ਬਣ ਕੇ, ਸੇਵਕ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਜੋਤ ਨਾਲ ਜੋਤ ਰਲ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਬਣ ਗਏ। ਸਿਰਫ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਹੀ ਐਸੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਪਾਰਸ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਸੋਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਾਰਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਸੰਤ ਐਸੀ ਤਾਕਤ ਹਨ ਕਿ ਜੋਤ ਤੋਂ ਜੋਤ ਜਗਾ ਕੇ ਸੰਤ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਣ ਗਾਵਹ ਗੁਣ ਬੋਲਹ ਬਾਣੀ

ਹਰਿ ਗੁਣ ਜਪਿ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ॥ ੨॥

ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਕਿ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾਂ, ਗੁਣ ਸੁਣਾਂ, ਗੁਣ ਬੋਲਾਂ। ਹਜ਼ੂਰ ਮੈਂ ਬੱਧਾ- ਰੁੱਧਾ ਇਹ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਾਂ ਬਲਕਿ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਚਾਅ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਣਾਵਾਂ।

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ 786 ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਇਤ ਦਰਜ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਉਸ ਅੱਲਾਹ-ਤਾਅਲਾ ਦੀ ਉਸਤਿਤ ਕਰ ਪਰ ਇਵਜ਼ਾਨਾ ਨਾ ਮੰਗ। ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਹੋਕਾ ਦੇਹ ਕਿ

ਅਲਾਹ ਪਾਕੰ ਪਾਕ ਹੈ ਸਕ ਕਰਉ ਜੇ ਦੂਸਰ ਹੋਇ॥

ਕਬੀਰ ਕਰਮੁ ਕਰੀਮ ਕਾ ਉਹੁ ਕਰੈ ਜਾਨੈ ਸੋਇ॥ ੪॥

(ਅੰਗ 727)

ਕਿ ਅੱਲਾਹ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਉਸ ਉੱਪਰ ਸ਼ੰਕਾ ਨਾ ਕਰੋ। ਫੇਰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਵੀ ਇਵਜ਼ਾਨਾ ਨਾ ਮੰਗਿਓ ਕਿ ਮੈਂ ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣਨ ਆਇਆ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਯਸ਼ ਸੁਣੇ ਦਾ ਫਲ ਬਖਸ਼ ਦਿਓ। ਸਿਰਫ ਤੇ

ਸਿਰਫ ਜੀਵ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਚਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਲਿਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵ ਨੂੰ ਕੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਚੀਜ ਵੀ ਮੰਗ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਜੱਟ ਨੂੰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਆਹ ਕਾਗਜ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਲੈਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਪੰਜ ਕਲਿਆਣੀ ਮੱਝ ਜਿਸ ਦੇ ਮਗਰ ਕੱਟੀ ਹੈ, ਇਹ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਜੱਟ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਮੈਂ ਕਾਗਜ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਮੈਂ ਮੱਝ ਹੀ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ, ਰੱਜ ਕੇ ਦੁੱਧ ਪੀਵਾਂਗਾ। ਪਰ ਉਸ ਕਾਗਜ ਉੱਪਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀ ਹੁਕਮ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਫਲਾਣੀ ਸਟੇਟ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਮੂਰਖਾ! ਤੂੰ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦਾ ਫੇਰ ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਮੱਝਾਂ, ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਬਣਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਕਾਲਾ ਅੱਖਰ ਭੈਸ ਬਰਾਬਰ।

ਜਿਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਭੇਦ ਜਾਂ ਅਕਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਹ ਕਾਲੇ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਮੱਝ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਸੋਈ ਜੀਵ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਚਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਗਾਇਆ ਹੋਇਆ ਅਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੰਗਤ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਪਰਤੀਤ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਵਰਤ ਜਗ ਪੁੰਨ ਤੁਲਾਹਾ॥

ਜੀਵ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਤੀਰਥਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਲਵੇ, ਵਰਤ ਰੱਖ ਲਵੇ, ਅਸੁ ਮੇਧ ਜੱਗ ਕਰਵਾ ਲਵੇ, ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਧਨ ਦੌਲਤ ਵੰਡ ਕੇ ਤੱਕੜੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪਲੜੇ (ਛਾਬੇ) ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਛਾਬੇ ਵਿੱਚ ਹਰੀ ਲਿਖ ਕੇ ਕਾਗਜ ਦਾ ਪੁਰਜਾ ਰੱਖ ਦੇਵੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਹਜ਼ੂਰ ਅੱਗੇ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਪੁਜਹਿ ਪੁਜਾਹਾ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਉਹ ਸਾਰੀ ਤੋਲ ਤੁਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

ਉੱਘਰਸੈਨ ਰਾਜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਨਾਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੰਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਕੋਲ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂ। ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ

ਗੁਰ ਨਹੀ ਭੂਖਾ ਤੇਰੇ ਧਨ ਕਾ,
ਉਨਕੇ ਪਾਸ ਧਨ ਨਾਮ ਕਾ।
ਉਹ ਤਾਂ ਭੁਖੇ ਨੰਗੇ ਕੇ ਦਿਲਵਾਵੇਂ
ਤਉ ਤੇਰਾ ਉਪਕਾਰ ਕਰਾਵੇਂ।

ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਨਹੀਂ ਜੀ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨੋ। ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਨਾਨਾ ਹਾਂ। ਤਦ ਸੰਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਗਜ ਉੱਪਰ ਰਾਮ ਲਿਖ ਕੇ ਤੱਕੜੀ ਦੇ ਛਾਬੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੋਲ ਕੇ ਸੋਨਾ ਦੇ ਦੇਵੋ। ਰਾਜਾ ਉੱਘਰਸੈਨ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਜਿਆਦਾ ਸੋਨਾ ਮੰਗੋ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਸਾਨੂੰ ਇੰਨਾ ਕੁ ਹੀ ਦੇ ਦੇਵੋ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਤੋਲਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸੋਨਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ, ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮੰਗ ਕੇ ਸੋਨਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਤੱਕੜੀ ਦਾ ਛਾਬਾ ਉੱਪਰ ਨਾ ਉੱਠਿਆ।

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌਲਤਾਂ ਉਸ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਤੁਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

**ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਤੁਲੁ ਤੋਲੁ ਅਤਿ ਭਾਰੀ
ਗੁਰਮਤਿ ਜਪਿ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥ ੩ ॥**

ਉਸ ਨਾਮ ਦਾ ਐਨਾ ਵਜਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਤੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜੀਵ ਨੂੰ ਚਾਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਐਨੀ ਵੱਡੀ, ਉੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਸਤਿਸੰਗ ਅਤੇ ਯਸ਼ ਸੁਣਨ ਚੱਲਿਆ ਹਾਂ।

ਸਭਿ ਕਰਮ ਧਰਮ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਹਾ ॥

ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਜੈਨੀ, ਬੋਧੀ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ, ਨਾਮਧਾਰੀ, ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜੀ ਜਾਪ ਜਾਂ ਤਪ ਕਰ ਲਵੇ ਪਰ ਉਸ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਿਲਵਿਖ ਮੈਲੁ ਪਾਪ ਧੋਵਾਹਾ ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਚੌਥੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਗਰ ਜੀਵ ਦੇ ਮਨ ਉੱਪਰ ਕਰਮਾ ਦੀ ਮੈਲ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਉਤਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਮਦਾਸ ਸਰੋਵਰਿ ਨਾਤੇ ॥
ਸਭਿ ਉਤਰੇ ਪਾਪ ਕਮਾਤੇ ॥

ਨਿਰਮਲ ਹੋਏ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨਾ ॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਕੀਨੇ ਦਾਨਾ ॥ ੧ ॥ (ਅੰਗ 625)

ਪਰ ਜੀਵ ਸਾਫ਼ ਹਿਰਦਾ ਲੈ ਕੇ ਉੱਥੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਵੇ ਫੇਰ ਮਾਲਿਕ ਨਾਮ ਦਾ ਦਾਨ ਬਖਸਦੇ ਹਨ।

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਹੋਹੁ ਜਨ ਉਪਰਿ

ਦੇਹੁ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਉਮਾਹਾ ਰਾਮ ॥ ੪ ॥ ੫ ॥ ੧੧ ॥

ਹਜ਼ੂਰ ਚੌਥੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਲਿਕ ਕੋਲ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਮੈਂ ਦੀਨ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਦਿਆਲੂ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਪਾ ਦਿਓ। ਮੈਨੂੰ ਇਹੋ ਚਾਅ ਹੈ ਮੇਰਾ ਚਾਅ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿਓ।

ਜਦੋਂ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਣਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਬਲਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਫੇਰ

ਜੋ ਮਾਗਹਿ ਠਾਕੁਰ ਅਪੁਨੇ ਤੇ
ਸੋਈ ਸੋਈ ਦੇਵੈ ॥

ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਜੋ ਬੋਲੈ

ਈਹਾ ਉਹਾ ਸਚੁ ਹੋਵੈ ॥ ੨ ॥ (ਅੰਗ 681)

ਜੋ ਵੀ ਮੰਗੇਗੇ ਮਾਲਿਕ ਉਹੀ ਦੇਣਗੇ। ਮਾਲਿਕ ਤੁਹਾਡੀ ਬੇਨਤੀ ਅਵੱਸ਼ ਪੂਰੀ ਕਰਨਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਈ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਮਰਜੀ ਮੰਗੀ ਜਾਇਓ ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਾ ਮੰਗਿਓ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਅਤੇ ਮਾਲਿਕ ਅਗਾਂਹ ਵੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ਰੱਖਣਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣਨ ਦਾ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਸੰਗ ਸੁਣਨ ਨਾਲ ਕੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਭ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰਕੇ ਭੇਜਣਾ।

ਸਤਿਸੰਗ ਸੰਗ੍ਰਹ ਮਹੀਨਾ ਭਾਦੋਂ

ਤੁਖਾਰੀ ਛੰਤੁ ਮਹਲਾ ੧ ਬਾਰਹਮਾਹਾ

(ਅੰਗ 1108)

ਭਾਦਉ ਭਰਮਿ ਭੁਲੀ ਭਰਿ ਜੋਬਨਿ ਪਛੁਤਾਣੀ॥

ਭਾਦੋਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ 17.08.2019 ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਹਜ਼ੂਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਿਆ ਬਿਤਾਉਣਾ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਖੇਡੇ, ਇਤਿਫ਼ਾਕ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ, ਨਾਮ ਕੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਖਸ਼ੀ ਰੱਖਣ।

ਅੱਜ ਸੰਗ੍ਰਹ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਨੀ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹੈ। ਸ਼ਨੀ ਕਾਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਲ ਦੇ ਜਮਦੂਤ ਹਨ, ਸ਼ਨੀ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਨੀਕਰਨ ਵਿਖੇ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਾਤਾ ਪਾਰਬਤੀ ਜੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਣੀ ਲੈ ਕੇ ਪਾਤਾਲ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਦੋਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਭਰਮਾ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵੈਸੇ ਵੀ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੀਵ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਭਰਮ ਆਵੇਗਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਆਹ ਕੰਮ ਇੰਝ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਕਿਉਂ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਟੁਣਾ ਮੰਤਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ? ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ

ਬਿਰਹਾ ਬਿਰਹਾ ਆਖੀਐ ਬਿਰਹਾ ਤੂ ਸੁਲਤਾਨੁ॥

ਫਰੀਦਾ ਜਿਤੁ ਤਨਿ ਬਿਰਹੁ ਨ ਉਪਜੈ

ਸੋ ਤਨੁ ਜਾਣੁ ਮਸਾਨੁ॥ ੩੬॥ (ਅੰਗ 1379)

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜੀਵ ਕੁਆਰਾ ਮਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਚਿਖਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ, ਪੀਸ ਕੇ ਇੱਕ ਮੰਤ੍ਰ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਢਾਈ ਤਵੀਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਤਵੀਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜੀਵ ਦੀ ਰੂਹ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸਾਣ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅਗਰ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਸਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਦ ਮਸਾਣ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ੂਰ ਹੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ਣ ਕਿ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜੀਵ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਨੀ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿ ਵੱਡਾ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਹ ਓਏ ਸ਼ਨਿਚਰਾ ਮੇਰੇ ਗਲੇ ਲੱਥ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨ ਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਮੂੰਹ ਨਾ ਮੱਥਾ ਜਿੰਨ ਪਹਾੜੋਂ ਲੱਥਾ।

ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਪਰ ਵਾਲ ਹੋਣਗੇ, ਮੱਥਾ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸ ਉੱਪਰ ਕਦੇ ਇਤਬਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਰਿਗਵੇਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਾ ਮੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅੱਖਾਂ ਗੋਰੂਏ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਜਿੰਨੇ ਕੁ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਹੋ ਸਕੇ ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ

ਬੇਦ ਕਤੇਬ ਕਹਹੁ ਮਤ ਝੂਠੇ ਝੂਠਾ ਜੋ ਨ ਬਿਚਾਰੈ॥

(ਅੰਗ 1350)

ਵੇਦ ਸ਼ਾਸਤਰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਗਲਤ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਵੇਦਾਂ ਉੱਪਰ ਵੀਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਪਹਿਲੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਆਪਿ ਨਰਾਇਣੁ ਕਲਾ ਧਾਰਿ ਜਗ ਮਹਿ ਪਰਵਰਿਯਉ॥

(ਅੰਗ 1395)

ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਅਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਜਵਾਨੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸਹਿਵਨ ਗਲਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਫੇਰ ਉਹ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਹਜ਼ੂਰ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਦਰ ਜਵਾਨੀ ਤੋਬਾ ਕਰਦਮ ਸ਼ਿਵਾਏ ਪੈਰੀਬਰੀ।

ਜਿਹੜਾ ਜੀਵ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗੁਨਾਹ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਤੋਂ
ਤੋਬਾ ਫੜਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪੈਰੀਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਰਨਾ

ਬੁਢਾ ਹੋਆ ਸੇਖ ਫਰੀਦੁ ਕੰਬਣਿ ਲਗੀ ਦੇਹ॥

ਜੇ ਸਉ ਵਰਿਆ ਜੀਵਣਾ ਭੀ ਤਨੁ ਹੋਸੀ ਖੇਹ॥ ੪੧॥

(ਅੰਗ 1380)

ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵ ਖੁੰਡੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੱਥਾ
ਟੇਕਣ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਹੇਠਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਾਂ ਹੋ ਕੇ ਫੇਰ
ਖੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੜਾ ਖੜਾ ਹੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
ਪਰ ਜਵਾਨੀ ਵਾਰੇ ਜੀਵ ਸੋਚਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਬੁੱਢਾ
ਹੋਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਇੰਝ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਜਵਾਨੀ ਸਮੇਂ ਜੀਵ ਨੂੰ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਜਵਾਨੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੁਗਲਵਾਲੇ ਤੋਂ ਦੌੜ
ਕੇ 106 ਮੀਲ ਪੈਂਡਾ ਤਹਿ ਕਰਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦੇ ਸੀ।
ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਰਮਾ ਧੋਣੀਆਂ। ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੁਝ
ਮੰਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੱਸ ਇਹੋ ਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਕਿ ਸੱਚੇ
ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਵੱਡਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਅਗਰ ਕੋਈ
ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਹਜ਼ੂਰ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ
ਕੋਲੋਂ ਤਰੱਕੀਆਂ, ਦੌਲਤਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ। ਹਜ਼ੂਰ! ਤੁਸੀਂ ਸਮਰੱਥ ਹੋ। ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼
ਕਰ ਦੇਣਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਨੀ ਸਮੇਂ ਅਗਰ ਕੋਈ ਘਟਨਾ
ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੀਵ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਗੁਆਢੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼
ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਨੇ ਮੰਤਰ ਜਾਂ ਜਾਦੂ ਟੂਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਹੋਣਾ ਏ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗ ਗਈ ਹੋਣੀ ਏ। ਪਰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ
ਨੂੰ ਕਬੂਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਮਾਲਿਕ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਰਹੀ ਜੋ
ਮਾਲਿਕ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਭਰਮਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ
ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਾਲਿਕ ਕੋਲ
ਫਰਿਆਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ
ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਪਾਰਸ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਨਾਲ ਲਾ ਲਾ
ਕੇ ਸੋਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਮੈਂ ਓਨੀ ਦੇਰ ਹੋਰ ਸਿਮਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ
ਹਾਂ।

ਜਲ ਥਲ ਨੀਰਿ ਭਰੇ ਬਰਸ ਰੁਤੇ ਰੰਗੁ ਮਾਣੀ॥

ਸਾਵਣ ਭਾਦੋਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਰਿਸ਼ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਖੇਤੀ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਦਈਏ

ਪਿੱਟਦੇ ਸਨ, ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜਲ
ਥਲ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਬਾਰਿਸ਼ ਪੈ ਗਈ ਹੈ ਹੁਣ ਫਸਲ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਮੱਛਰ
ਡੰਗ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਲੇਰੀਆ, ਟਾਈਫਾਈਡ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਸਰੇ ਬੁਖਾਰ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਰਿਸ਼ ਪੈਣ ਕਰਕੇ
ਖੁਸ਼ਕੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸੱਪ, ਠੁੰਹੇ ਅਤੇ
ਹੋਰ ਜਹਿਰੀਲੇ ਕੀੜੇ ਮਕੌੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡੰਗ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਨੇਕੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇਕੀ ਅਤੇ
ਗਲਤ ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਲਤ ਕਰਮ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਸਾਧੂ ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਨਹਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਥੇ
ਇੱਕ ਠੁੰਹਾਂ ਰੁੜ੍ਹਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਧੂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ
ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਠੁੰਹੇ ਨੂੰ
ਫੜੇ ਠੁੰਹਾਂ ਡੰਗ ਮਾਰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਹੱਥ ਹਿੱਲਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਫੇਰ
ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਵੇ। ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੇੜਿਓਂ ਦੀ ਲੰਘ ਰਿਹਾ
ਸੀ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਬਾਬਾ ਜੀ! ਤੁਹਾਡਾ ਹੱਥ ਸੁੱਜ ਗਿਆ
ਹੈ, ਦਰਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਠੁੰਹੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣੋਂ
ਹਟ ਜਾਵੋ ਇਸ ਨੂੰ ਰੁੜ੍ਹਨ ਦੇਵੋ। ਸਾਧੂ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਠੁੰਹੇ ਦਾ
ਕੀ ਕੰਮ ਹੈ? ਉਹ ਜੀਵ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਡੰਗ ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ
ਜ਼ਹਿਰ ਫੈਲਾਉਣੀ। ਫੇਰ ਸਾਧੂ ਦਾ ਕੀ ਕੰਮ ਹੈ? ਉਹ ਕਹਿਣ
ਲੱਗਾ ਭਲਾ ਕਰਨਾ। ਸਾਧੂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਦੇਖ, ਅਗਰ ਠੁੰਹਾ
ਆਪਣਾ ਕਰਮ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕਰਮ
ਕਿਉਂ ਛੱਡੀਏ? ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਆਪਣਾ ਕਰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਕਰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸੋਈ ਦੁਨੀਆਂ
ਵਿੱਚ ਨੇਕ ਇਨਸਾਨ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ ਅਤੇ ਡੰਗ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ
ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ।

ਬਰਸੈ ਨਿਸਿ ਕਾਲੀ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਬਾਲੀ

ਦਾਦਰ ਮੋਰ ਲਵੰਤੇ॥

ਜਦੋਂ ਬੱਦਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਡੱਡੂ ਗੜ੍ਹੇ-ਗੜ੍ਹੇ ਕਰਦੇ ਹਨ,
ਪਹੀਗਾ ਸੁਆਂਤ ਬੁੰਦ ਲਈ ਪੁਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੋਰ ਪੈਲਾਂ
ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸਾਰੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਦਲ ਵਰਸਣ
ਵਾਲਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ

ਬਰਸੈ ਮੇਘੁ ਸਖੀ ਘਰਿ ਪਾਹੁਨ ਆਏ॥

(ਅੰਗ 1266)

ਸਾਡੇ ਘਰ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ ਆਉਣੇ ਹਨ ਅੱਜ ਰਾਮ ਬਰਸੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨ

ਹੋ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਵਿਆਹ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਅਗਰ ਮੀਂਹ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਦ ਸਮਝੋ ਕਿ ਮਾਲਿਕ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ।

**ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਚਵੈ ਬਬੀਹਾ ਬੋਲੇ
ਭੁਇਅੰਗਮ ਫਿਰਹਿ ਡਸੰਤੇ ॥**

ਪਪੀਹਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਂਤ ਖ਼ੁਦ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸੱਪ ਡੰਗ ਮਾਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।

ਬਾਬੀਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੈ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਦਰਿ ਸੁਣੀ ਪੁਕਾਰ ॥

ਮੇਘੈ ਨੋ ਫੁਰਮਾਨੁ ਹੋਆ ਵਰਸਹੁ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ ॥

(ਅੰਗ 1285)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਪੀਹਾ ਪੁਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਲਿਕ ਮੇਘ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪਿਆਰਾ ਪੁਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾ ਕੇ ਬਰਸ। ਪਰ ਸੱਪ ਖੁੱਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡੰਗਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ।

ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਅਵੱਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਡੰਗ ਵੱਜਣੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦੀ ਵੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਹੋਣੀ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਉੱਚਾ ਉੱਠਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਬਚਨ ਹਨ ਕਿ

ਬਾਦ ਏ ਮੁਖਾਲਫਿਤ ਸੇ ਮਤ ਘਬਰਾ ਐ ਉਕਾਬ

ਵੋਹ ਤੋ ਚਲਤੀ ਹੈ ਤੁਝੇ ਉਚਾ ਉਠਾਨੇ ਕੇ ਲੀਏ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹਵਾ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਵਧੀਆ ਟੇਕ-ਆਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਚੁਕੰਨਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸੋਈ ਪਪੀਹਾ ਅਤੇ ਸੱਪ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਮਾਲਿਕ ਦੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਹਨ ਪਰ ਸੁਭਾਅ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹਨ।

ਮਛਰ ਡੰਗ ਸਾਇਰ ਭਰ ਸੁਭਰ

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਕਿਉ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ॥

ਮੱਛਰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਛੀਆਂ ਅਤੇ ਨੇਕ ਰੂਹਾਂ ਮੱਛਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਪਰੇਅ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਾਨਕ ਪੂਛਿ ਚਲਉ ਗੁਰ ਅਪੁਨੇ

ਜਹ ਪ੍ਰਭੁ ਤਹ ਹੀ ਜਾਈਐ ॥੧੦॥

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨੂੰ, ਸਾਧੂ, ਸੰਤ, ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹਨ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਇਸ ਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਹਨ ਜਾਂ ਭਰਮ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤਦ ਮੈਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਵਿਚਰਾਂ ਤਾਂਕਿ ਮੈਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਸੁਖੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਾਂ।

ਸੋਈ ਭਾਦੋਂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਹਜ਼ੂਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਿਆ ਬਿਤਾਉਣ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਖੇਡੇ, ਇਤਿਫਾਕ ਬਖਸ਼ਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਖਸ਼ੀ ਰੱਖਣ।

ਹਜ਼ੂਰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮਾਝ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਰਵਣ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿੱਚ ਵਸਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ।

ਬਾਹਰ ਮਾਹਾ ਮਾਂਝ ਮਹਲਾ ੫ (ਅੰਗ 134)

ਭਾਦੁਇ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਣੀਆ ਦੂਜੈ ਲਗਾ ਹੇਤੁ ॥

ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ। ਹਜ਼ੂਰ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਰਚਇਤਾ, ਸ਼ੀਰਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਪੁੰਜ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਖਾਰੀ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਰ ਪਹਿਲੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਭੇਦ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੀਵ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ, ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਫੇਰ ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਬਰਾਂ, ਸਮਾਧਾਂ, ਮੜੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੰਤ੍ਰ-ਤੰਤਰ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ, ਟੇਵੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜੀਵ ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਿੱਗਦਾ ਓਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਕਾਲ ਐਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੀਵ ਨੂੰ ਭਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਡੇਗਦਾ ਹੈ।

ਲਖ ਸੀਗਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਾਰਜਿ ਨਾਹੀ ਕੇਤੁ ॥

ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੋਹਣੇ ਸੋਹਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ

ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕੇਤ ਅਰਥਾਤ ਅੱਛੇ, ਸਫਲ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

**ਜਿਤੁ ਦਿਨਿ ਦੇਹ ਬਿਨਸਸੀ
ਤਿਤੁ ਵੇਲੈ ਕਹਸਨਿ ਪ੍ਰੇਤੁ ॥**

ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਹਮ ਆਦਮੀ ਹਾਂ ਇਕ ਦਮੀ ਮੁਹਲਤਿ ਮੁਹਤੁ ਨ ਜਾਣਾ ॥
(ਅੰਗ 660)

ਅਗਰ ਦਮ ਆਇਆ ਤਦ ਆਦਮੀ ਹਾਂ, ਅਗਰ ਦਮ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਲਾਸ਼ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਪਤੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਜੀਵ ਬਿਤਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਬੱਚੇ ਜੰਮਦੀ ਸੀ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰੂਹ ਤੈਨੂੰ ਚੰਬੜ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਭਲਾ ਦੱਸੋ, ਐਨੀ ਉਮਰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਕੇ ਅਗਰ ਪਤੀ ਨਹੀਂ ਚੰਬੜਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁਣ ਮਰ ਕੇ ਚੰਬੜ ਜਾਵੇਗਾ? ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਐਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਸਤੇ ਕੋਠੀਆਂ, ਮਹਿਲ, ਮਾੜੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚੇ ਭੁੱਖੇ ਹਨ ਅਗਰ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਤਾਂ ਨਾ ਆਵੇ ਤੁਸੀਂ ਸਸਕਾਰ ਕਰੋ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ

ਸੰਗ ਸਖਾ ਸਭਿ ਤਜਿ ਗਏ ਕੋਊ ਨ ਨਿਬਹਿਓ ਸਾਥਿ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਇਹ ਬਿਪਤਿ ਮੈ ਟੇਕ ਏਕ ਰਘੁਨਾਥ ॥ ੫੫ ॥
(ਅੰਗ 1429)

ਉਸ ਵਕਤ ਸਾਡੀ ਰਘੁਨਾਥ ਤਾਕਤ ਨੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਬਾਕੀ ਸਭ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਦੇ ਯਾਰ ਹਨ।

**ਪਕੜਿ ਚਲਾਇਨਿ ਦੂਤ ਜਮ
ਕਿਸੈ ਨ ਦੇਨੀ ਭੇਤੁ ॥**

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਓ। ਲੱਖਾਂ ਠੂੰਹਿਆਂ ਦੇ ਡੰਗ ਵੱਜਣ ਜਿੰਨੀ ਪੀੜ ਹੋ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਰੰਗ ਕਾਲਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਲ ਦਾ ਦੂਤ ਜੀਵ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਨ

ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਰਾਈਲ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਆਉਣਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਸਾਡਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ।

**ਛਡਿ ਖੜੋਤੇ ਖਿਨੈ ਮਾਹਿ
ਜਿਨ ਸਿਉ ਲਗਾ ਹੇਤੁ ॥**

ਅਖੀਰਲੇ ਸਮੇਂ ਲਾਰਡ ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਭੈਣ, ਭਰਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਾਰੇ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜੋ ਕਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹੋ ਹੀ ਭੁਗਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕਿਉਂ ਮਰੀਏ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਹਮਦਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੌੜਦਾ ਹੈ।

ਹਥ ਮਰੋੜੈ ਤਨੁ ਕਪੇ ਸਿਆਹਹੁ ਹੋਆ ਸੇਤੁ ॥

ਜਦੋਂ ਕਿਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਆਕੜਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਮਰੋੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੰਗ ਕਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਹ ਭਗਤੀ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਕਿਆ ਜਾਣਾ ਕਿਵ ਮਰਗਰੋ
ਕੈਸਾ ਮਰਣਾ ਹੋਇ ॥

ਜੇ ਕਰਿ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰੈ

ਤਾ ਸਹਿਲਾ ਮਰਣਾ ਹੋਇ ॥ (ਅੰਗ 555)

ਜਿਹੜਾ ਜੀਵ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਕਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਆਕੜਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੀਵ ਦੀ ਮੌਤ ਉਸ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਚੁਗਲੀ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਤਦ ਮਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਗਰ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸਦਾ ਟੱਟੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਵਾਲਾ ਥਾਂ ਲਿਬੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਨੌਵਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੀਵ ਦੇ ਕਰਮ ਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਥਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਅੱਖਾਂ, ਦੋ ਨਾਸਾਂ, ਦੋ ਕੰਨ, ਮੂੰਹ, ਇੰਦਰੀ ਚੱਕਰ ਅਤੇ ਗੁਦਾ ਚੱਕਰ ਨੌਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹਨ। ਪਰ ਜੋ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਮਰਦੇ ਹਨ ਸਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਿੱਲਕੁੱਲ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਮੌਤ ਉਸ ਜੀਵ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੰਜੀ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਪਰ ਜੋ ਜੀਵ ਬੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਹ ਤਰਲੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੋ! ਮੇਰੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਜੇਗਾ ਬੀਜੈ ਸੋ ਲੁਣੈ ਕਰਮਾ ਸੰਦੜਾ ਖੇਤੁ ॥

ਜਿਹੜੀ ਫਸਲ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਜਾਂਗੇ ਉਹੋ ਹੀ ਉੱਗੇਗੀ।
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਕੀ ਦੀ ਕੁੱਖ ਖੇਤ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਬੀਜ

ਸੋਹਬਤ ਅਸਰ ਤੁਖਮ ਤਸੀਰ

ਤੁਖਮ ਉਹ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਭੋਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਜਾਂ ਮਾੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਕਰਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੀਜ ਪੈਣਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਉੱਗਣੀ ਹੈ। ਤਦੇ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਜਨਨੀ ਜਣਹਿ ਤਾ ਭਗਤ ਜਨ ਕਿ ਦਾਤਾ ਕਿ ਸੂਰ।

ਨਹੀ ਤੋ ਜਨਨੀ ਬਾਝ ਰਹੁ ਕਾਹੇ ਗਵਾਵੈ ਨੂਰ।

ਐ ਲੜਕੀ! ਅਗਰ ਤੂੰ ਮਾਂ ਬਣਨ ਲੱਗੀ ਏਂ ਤਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਗਤ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾਤੇ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੂਰਮੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੀਂ। ਵਰਨਾ ਤੂੰ ਬੱਚਾ ਨਾ ਜੰਮ, ਆਪਣਾ ਨੂਰ ਖਰਾਬ ਨਾ ਕਰ। ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਪਿਤਾ ਪਰ ਪੂਤ ਨਸਲ ਪਰ ਘੋੜਾ।

ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਥੋੜਾ-ਥੋੜਾ।

ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲੜਕਾ ਹੈ ਸੁਹਬਤ ਦਾ ਅਸਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੰਗੀ ਸੁਹਬਤ ਨਾਲ ਚੰਗਾ ਇਨਸਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਾੜੀ ਸੋਹਬਤ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਇਨਸਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੋਈ ਸੌ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ As sure as death. ਜੋ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਹੋਣਗੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਸੁਭਾਅ ਬਾਪ ਤੇ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਪ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਫੇਰ ਜੋ ਪਤੀ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਭੋਗਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਕਰਮ ਕੀ ਹਨ।

ਕਾਮੀ ਕਾ ਗੁਰੂ ਕਾਮ ਹੈ ਲੋਭੀ ਕਾ ਗੁਰੂ ਦਾਮ।

ਲੋਗਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸੰਤ ਹੈ ਸੰਤਨ ਕਾ ਗੁਰੂ ਨਾਮ।

ਕਾਮੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਕਾਮੀ, ਲੋਭੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਔਲਾਦ ਵੀ ਲੋਭੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸੰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸੰਤ ਨਾਮ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਜੀਵ ਨਸ਼ੇੜੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਟੀਕੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੰਮਦੇ ਸਾਰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਟੀਕੇ ਲਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਸੁਲੀਨ ਦੇ ਟੀਕੇ

ਲਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੋਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੀਜ ਹੋਣਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਉਹ ਬੇਟੀ, ਧੀ, ਭੈਣ ਆਪਣੇ ਬੈੱਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ, ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਲਾਵੇ। ਅਗਰ ਗ੍ਰਿਹਸਤੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਰੂਪ ਦੇਖਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਸੌ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਰਨਾ ਜੈਲਦਾਰ, ਸਫੈਦ ਪੋਸ਼, ਜਿੰਮੀਦਾਰ ਖੁਦ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘਰਵਾਲੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਘੀਚੜ-ਮੀਚੜ, ਚੁੰਨੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਕੱ ਫੀਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯੂ.ਪੀ. ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਭਈਏ ਰੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਤੇ ਪਿਆਂ ਚਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਉਹੀ ਜਾ ਕੇ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਵੇਰੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਉਹੋ ਹੀ ਮੱਥੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਦਾਂ ਦੇ ਹੀ ਬੱਚੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਉਹ ਲੜਕੀ ਸਵੱਖਤੇ ਉੱਠ ਕੇ ਪੂਰਨ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਦ ਉਸਦਾ ਬੱਚਾ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦਤਾਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਸਭਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖ ਕੇ ਦੇਖ ਲੈਣਾ।

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਸਰਣਾਗਤੀ

ਚਰਣ ਬੋਹਿਥ ਪ੍ਰਭ ਦੇਤੁ ॥

ਅਗਰ ਜੀਵ ਪੂਰਨ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰੇ, ਤਦ ਹਜ਼ੂਰ ਕਿਰਪਾ ਅਵੱਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਚੰਗੇ ਅਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਯੋਧਾ ਹੈ, ਸੂਰਮਾ ਹੈ, ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਦ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਉਸਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦੇਖੇ। ਅਗਰ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸਰਦਾ ਤਾਂ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਠੀਕ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਦ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਹੀ ਦੇਖ ਲਵੋ। ਵਰਨਾ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਕਮਾਈ ਕਰੀ ਜਾਵੋਗੇ, ਉਹ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਰਿਜ਼ਕ ਆਵੇਗਾ ਉਹ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਿਸੇ ਸਖੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਲੱਗੋ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਭਾਈ, ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਮੌਲਵੀ, ਚਰਚ ਦੇ ਪਾਦਰੀ ਜਾਂ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨਾ ਲੱਗਿਓ। ਉਹ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲੋਭੜਦਾਰ ਵੀ

Monthly **GURBANI UPMA** Regd. No. RN 42490/87

S. G. L. JAN SEWA KENDAR, GARHA, JALANDHAR-144 022.

Phones : 0181-5054199, 98760-04507

ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਐਸੇ ਜੀਵ ਮੱਥੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੁੱਤੀ ਲਾਹ ਕੇ ਝਾੜ ਲਵੋ ਤਦ ਕੰਮ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਿਗੜ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਵੇਦਾਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਗਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਗਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਤਾਕਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੇ ਭਾਦ੍ਰਿਏ ਨਰਕਿ ਨ ਪਾਈਅਹਿ

ਗੁਰੁ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਹੇਤੁ ॥੭॥

ਕਈ ਜੀਵ ਸ਼ੰਕਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂ ਬਖਸ਼ਿਆ ਜਾਵਾਂਗਾ? ਕੀ ਮੇਰਾ ਕਰਮ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ? ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਤਾਕਤ ਤੁਹਾਡੀ ਹਮਦਰਦੀ, ਹੇਤੂ, ਖੈਰਖਾਹ ਹੈ। ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਤਾਕਤ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰੋਗੇ ਤਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਰਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਝ ਵਿਗੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸਾਡਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਵਹਿਮ ਭਰਮ ਨਿਕਲ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਅਗਰ ਹੁਣ ਵੀ ਨਾ ਨਿਕਲਣ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਹਜ਼ੂਰ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ

ਮਿਹਰਵਾਨੁ ਸਾਹਿਬੁ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥

ਸਾਹਿਬੁ ਮੇਰਾ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ॥.....

ਤੂ ਕਾਹੇ ਡੋਲਹਿ ਪ੍ਰਾਣੀਆ

ਤੁਧੁ ਰਾਖੈਗਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰੁ ॥ (ਅੰਗ 724)

ਜੀਵ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਡੋਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਮਾਲਿਕ ਰਖਣਹਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਦਾ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸੌਈ ਹਜ਼ੂਰ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ ਭਾਦ੍ਰਿਏ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਹਜ਼ੂਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰਿਆ ਬਿਤਾਉਣ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਖ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਖੇੜੇ, ਇਤਿਫਾਕ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਖਸ਼ੀ ਰੱਖਣ।

ਜੇ ਸੰਗਤ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਭ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਖੇੜੇ ਬਖਸ਼ਣ।

ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਪਬਿਲਿਸ਼ਰ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਬਾਬਾ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਪੂਰ ਲੇਜ਼ਰ ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ ਤੋਂ ਟਾਈਪ ਸੈਟਿੰਗ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬ੍ਰਾਇਟ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਐੱਸ. ਜੀ. ਐੱਲ. ਜਨ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ, ਗੜ੍ਹਾ, ਜਲੰਧਰ-144022 ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

ਫੋਨ : 0181-5054199, 98760-04507

www.sglchosp.org

ਐਡੀਟਰ : ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਵਾਨਾ

ਜਿਲਦ-31 ਅੰਕ 6

ਅਗਸਤ : 2019

ਕੀਮਤ : 8 ਰੁਪੈ